

Література:

1. Дьяченко О. В. Економічна природа митного тарифу та його функції / О. В. Зубко О. В. Дьяченко // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності. - 2014. - Вип. 1(1). - С. 177.
2. Гребельник О.П. Митна справа: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О.П. Гребельник. – К.: Центр навчальної літератури, 2010. – С. 138.
3. Борисенко О.П. Особливості застосування митно-тарифних інструментів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності /О.П.Борисенко //Державне управління та місцеве самоврядування. – 2011. - № 4(11). – С.45-46

Богдан Поселюжний

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., доцент Годованець О.В.

НОВІТНЯ ПАРАДИГМА МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Проблеми, що стосуються розвитку європейської економічної інтеграції на основі модернізації механізму митного регулювання, зумовлені докорінними змінами зовнішньоекономічної стратегії України. Переорієнтація держави на європейський вектор розвитку, вступ до Світової організації торгівлі (СОТ), ратифікація Міжнародної конвенції про спрощення та гармонізацію митних процедур (Кіотської конвенції) дали потужний поштовх розвитку інтеграційних процесів та механізму митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД).

Річ у тім, що митне регулювання як функція держави в умовах глобалізації зазнає внутрішньої трансформації, факторами яких є як національні, так і наднаціональні процеси. І вони йдуть вже кілька десятиліть.

По-перше, як в будь-якій соціальній сфері, за допомогою трансформації митного регулювання відбувається структурування дійсності за допомогою подолання невизначеності і досягнення ризикової ситуації [1]. Ризиками можна керувати, мінімізувати їх наслідки і т.п. По-друге, митне регулювання виходить за межі національних кордонів і стає інструментом глобалізації. По-третє, елементи митного регулювання наднаціонального рівня вступають у протиріччя з національними інтересами. Зазначені проблеми вимагають як практичного, так і теоретичного вирішення.

Існуючі протиріччя, у вирішенні проблем митного регулювання в умовах функціонуючого глобального митного простору, можуть призвести до небажаних «розривів» у практиці митного регулювання на національному рівні. При цьому, деклароване скорочення трансакційних витрат може привести до гармонізації митних режимів (процедур). Наприклад, можуть бути залишені тільки експорт, імпорт, переробка на митній території та переробка за межами митної території. Зазначений варіант здатен трансформувати економічну сутність митних процедур зокрема, і стимулюючи складову митного регулювання у цілому.

Існує велика ймовірність використання митного регулювання як засобу політичного тиску. Досвід України свідчить, що такий варіант розгортання подій найбільш ймовірний з боку більш економічно сильніших країн європейського Союзу. Таким чином, трансформація митного регулювання в умовах глобалізації може відбуватися як на національному, так і на наднаціональному рівнях в напрямках ліквідації можливих розривів і мінімізації загроз.

Важливим аспектом у розвитку сильної системи митного регулювання України, в умовах зростаючої глобалізації, може бути вступ до одного з інтеграційних об'єднань. Такі об'єднання на початку ХХІ ст. сформували принципово нову архітектуру світового економічного простору, головними суб'єктами якого стають міжблокові, в тому числі міжконтинентальні, інтеграційних об'єднання. Міжблокові трансконтинентальні об'єднання в останні роки активно створюються Європейським союзом, Європейською асоціацією вільної торгівлі, МЕРКОСУР, АСЕАН,

НАФТА, Радою зі співробітництва арабських держав Перської затоки, Південноафриканським митним союзом та ін.

Однак активна динаміка даного процесу пов'язана зі вступом в конкурентні відносини з приводу формування інтеграційних об'єднань в рамках головної артерії міжнародної торгівлі і міжнародних економічних відносин в цілому – Азіатсько-Тихоокеанського регіону – найбільш потужних держав і їх об'єднань (ЄС, США і Китаю) (рис. 1).

За різними оцінками понад дві третини міжнародної торгівлі функціонує у межах регіональних торговельних угод [2, с. 12]. При цьому загальна кількість таких угод безперервно зростає. Так, за 20 останніх років спостерігається п'ятикратне зростання кількості преференційних угод – з 70 у 1990 р. до 377 у 2014 р.

Рис. 1. Динаміка кількості регіональних торговельних угод протягом 2009-2014 рр. [3]

Як зазначає С. Хапілін, в сучасних умовах відбувається формування нової парадигми митного регулювання. Митне регулювання, яке орієнтоване на здійснення виключно фіскальної і правоохоронної функції, поступається місцем моделі митного регулювання, спрямованого на сприяння у здійсненні ЗЕД надійними суб'єктами. Концептуальні засади митного регулювання ЗЕД, встановлені Міжнародною конвенцією про спрощення і гармонізацію митних процедур, Рамкових стандартів безпеки та полегшення зовнішньої торгівлі, визначають як стратегічний орієнтир діяльності митних органів не тільки врахування національних економічних інтересів, а й формування сприятливого інституційного середовища для суб'єктів ЗЕД, сприяння безперервному руху законних товаропотоків по всьому ланцюжку міжнародних поставок товарів [4].

У сучасній ідеології митного регулювання все виразніше переважають методи економічного характеру. Митне законодавство все більшою мірою інтегрується з економічним правом. Результатом такого симбіозу стає активне застосування економічних митних процедур. Фрагментація виробничих процесів і їх релокація в глобальному масштабі обумовлюють зниження митних бар'єрів на шляху товаропотоків, митне регулювання ЗЕД стає все більше орієнтоване на активізацію економічної діяльності, створення нових робочих місць, сприяння розвитку експортного і транзитного потенціалу держави, забезпечення захисту прав власників інтелектуальної власності, формування нових джерел бюджетних доходів. Реалізація даного підходу передбачає застосування митними органами управлінських технологій і рішень, які використовуються в бізнес-адмініструванні, зниження бюрократичних бар'єрів, транзакційних витрат, часу на перетин митного кордону і проведення митного контролю.

Література:

1. Норт Д. Понимание процесса экономических изменений / пер. с англ. К. Мартынова, Н. Эдельмана; Гос. ун-т – Высшая школа экономики. – М.: Изд. дом Гос. ун-та – Высшая школа экономики, 2010. – 256 с.
2. Оболенский В.П. Либерализация и протекционизм в международной торговле // Внешнеэкономический вестник. 2013. № 3. С. 12-13.
3. Динаміка кількості регіональних торговельних угод у в 1990-2014 рр. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rtais.wto.org/UI/PublicMaintainRTAHome.aspx>.
4. Хапилин С. А. Сервисная функция таможенных органов в контексте теории общественных благ / С.А. Хапилин // Инженерный вестник Дона. – 2013. – № 3. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ivdon.ru/magazine/archive/n3y2013/1833> (дата обращения: 30.04.2015).

Іван Походай

Тернопільський національний економічний університет
Науковий керівник: к.е.н., доцент Герчаківський С.Д.

ПРАГМАТИЗМ ДІЯЛЬНОСТІ ДФС УКРАЇНИ У СФЕРІ КОНТРОЛЮ МИТНОЇ ВАРТОСТІ ТОВАРІВ

Однією з найбільш важливих категорій не тільки в системі митного оподаткування, але й у системі митного контролю та митного оформлення є поняття митної вартості. Це пов'язано, насамперед, з ключовою роллю, яку відіграє митна вартість у системі митно-тарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Функціональне призначення митної вартості товарів — це підґрунтя, на якому розраховуються більшість платежів, що здійснюються на митниці, — митний тариф, акцизний податок та податок на додану вартість.

Наявність загальнодоступної методики і встановлених правил визначення митної вартості забезпечує усім учасникам зовнішньоекономічної діяльності рівні умови і дає змогу істотно підвищити впевненість при організації зовнішньоторговельних операцій, заздалегідь прорахувати всі необхідні економічні параметри укладених угод. Відсутність чітко визначених норм функціонування митної вартості зумовлює не тільки зниження фіскальних надходжень, але й створює сприятливе середовище для тінізації економічних відносин в митній системі.

Використовуючи різні методики визначення митної вартості, держава може посилювати фіскальну спрямованість митних платежів, застосовуючи, наприклад, комбіновані ставки мита, може стимулювати товаропотік у певному напрямі або, навпаки, перешкоджати імпорту чи експорту товару у випадках формування митної вартості на адміністративно-фіксованій системі цін (мінімальні чи індикативні ціни).

Проведені нами дослідження показують, що в залежності від застосування певного методу митної оцінки товарів ціна на товар може бути збільшена на 20-50%, а в окремих випадках і в два рази. Тому методи визначення ціни при ввезенні товарів також важливі для розрахунку суми імпортного мита, як і розмір самої митної ставки. Практика митного адміністрування показала, що за 2014 рік порівняно із 2013 роком питома вага митного оформлення товарів із застосуванням першого методу визначення митної вартості товарів. Використання основного методу визначення митної вартості товарів в 2014 році зменшилась на 1,5 відсоткових пункти та становить 81,3 відс. (за 2013 рік – 82,8 відс.). Застосування методів визначення митної вартості в розрізі товарних груп представлено на рис.1.